

Пише: Владан Динић
субота, 22 мај 2010 11:02

(Сведок, 18.5.2010)

Поштовани читаоци, ово што ће те прочитати се, вероватно, разликује од онога што сте до сада слушали и читали и што ће те и убудуће слушати и читати о медијима у Србији.

Све због „мале“ чињенице да једино ја, од свих новинара и уредника у Србији, могу, слободно и гласно, да кажем ко је, именом и презименом, оснивач и власник новине коју уређујем и водим – недељника „Сведок“.

То сам, именом и презименом – ја, Владан Динић. То „сви знају“ и, што је најважније, то се лако може проверити и утврдити, што није(!) случај код већине (да не кажем скоро свих) других новина.

Чак ни они који се ових дана посебно боре за „српску индустрију штампаних медија“ не могу да вам гласно одговоре - ко је власник листова у којима они раде и које уређују?!

Ова поражајавућа питалица доводи нас до главног питања - ко су прави власници медија у Србији?

Питање је једноставно, али одговор је очито тежак. Уз то, већини (власника) и не одговара да се о томе пише и говори.

Недавно сам на ову тему говорио и на трибини на Факултету политичких наука. На истој трибини, поред мене, требало је да учествују и Драган Јањић, заменик уредника „Политике“, Веселин Симоновић, уредник „Блица“ и Ђоко Кесић, уредник свих издања „Преса“. Нећете веровати, а упућенији се неће изненадити, пред стотинак студената на трибини, иако су претходно сви потврдили учешће, појавили смо се само Драган Јањић и моја маленкост. Уредника „Преса“ и „Блица“, који сада бране српску индустрију штампе није било. Један се, додуше, оправдао, а други, који је чак први потврдио и гарантовао

Иметак и метак – судбина новина у Србији

Пише: Владан Динић
субота, 22 мај 2010 11:02

долазак, се није чак ни јавио да не долази...

Могуће да људи стварно нису могли да дођу, али пре ће бити да нису знали одговор, ако их неко пита – ко су њихови власници?

Одавде, са Кипра или из Холандије...

Истина, ту негде је и Швајцарска.

Међутим, читам, расправа око медија се наставља. Удружили су се „издавачи најтиражнијих српских дневних и периодичних новина“ и упозоравају владу да WAZ ствара монопол.

Ма шта кажете?

Јел могуће?

Монопол у српским медијима и дистрибуцији?

Ма, хајде!

Ко би рекао?

Када сам у текстовима и коментарима у „Сведоку“, али и другде, о томе говорио и писао нико није нашао за сходно да реагује!?

Додуше, могуће да ја то и нисам баш најбоље објаснио, па су формулацију „монопол у српским медијима“ неки (који одлучују о судбини медија у Србији) изгледа схватили као да „Сведок“ има монопол, пошто је, и то не могу никоме да оспорим, једини про-српски медији на овим просторима, али и новина у којој све опције могу да говоре, ако имају шта да кажу...

Можда је зато, после сваког мог написа о стању у медијима, долазило до проблема са „учитавањем“ издања „Сведока“ по продајним ланцима, уплатама, кашњењима и свакаким другим глупостима којима може да се малтретира неко ко нема заштиту домаћих бизнисмена и формалних централа на Кипру, Сејшелима или у Холандији, као што је случај код већине (пре)осталих новина у Србији...

Колико год се надао – а, верујте, веома се надам – толико и сумњам да ће се поновним оживљавањем афере „Новости – WAZ“ доћи до коначног одговора. Као што сте и сами видели, месец дана након отварања афере, када је Цане оптужио Бека и Мишковића да су му узели 50 милиона за „Новости“, приде „Луку Београд“, цела прича је нестала из медија.

Али, говорећи на трибини ФПН о афери „Новости – WAZ“, рекао сам студентима да ће се, када одређеним круговима буде требало, поново покренути та прича, као што је случај са свим важним питањима у Србији, али и да без отварања досијеа продаје „Политике“, нема праве расправе о стању у медијима.

У чему је суштина, када су у питању новине!? По мени, суштина је у независности и поштовању правила игре!

Шта то значи?!

То значи, да можете слободно да прикупљате информације, истражујете и објављујете текстове, без тога да вас неко зове и прети или вам диктира шта и како да пишете, што је дведесетих спорадично био случај, а данас се ради на софистициранији, рекао бих, перфиднији и подмуклији начин.

Раније су новине биле „ЗА“ и „ПРОТИВ“ Милошевића. Тачно се знало и тачка.

Да би се знало то што се, наводно, данас не зна, неопходно је:

- да у импресуму новине јасно стоји име и презиме власника новине;

- да се препусти тржишту да одлучује (где су сад либерали у Србији?) о новини, а не тајкунима и разним домаћим и страним владиним/невладиним организацијама да спонзоришу новине а да се те исте новине диче самосталношћу и независношћу;

- да се не манипулише огласима, пре свега државним (јавна предузећа) и да тако политичари „стипендирају“ одређене новине;

- да се држава озбиљно посвети решавању проблема дистрибуције новина.

Ово последње је, можда, читаоцима који нису „у новинама“ мало познато, али новине у Србији су делом, фактички, у власништву дистрибутерских кућа које имају много киосака, попут „Футуре плус“ коју је држао Цане Суботић, попут „Штампе“ коју је држао Шарић а данас „WAZ“.

Нисам очекивао да ће после 5. октобра да крене „мед и млеко“, али, верујем да нисам једини када то кажем – очекивао сам да после 5. октобра не буде више оних који су фаворизовани и оних који се намерно спутавају, барем када су у питању медији. Поготово ако имамо у виду чињеницу да је власт после 5. октобра дошла на ту позицију управо на таласу подршке медија међу којима је био и „Сведок“, премда су то политичари заборавили (поготово док су били или јесу на власти).

Нажалост, држава и данас има своје медије. Главни политичари су уплетени у многе

Пише: Владан Динић
субота, 22 мај 2010 11:02

медије, државни огласи и приватни - преко пробраних маркетиншких агенција које, опет, држе људи блиски власти – се дају пробраним медијима и само се одређени, опет – пробрани медији, протежирају на телевизији као релевантни и озбиљни, иако то нису ни по тиражу ни по темама.

Наши политичари и бизнисмени под истраживачким новинарством признају само оно где се медији диве њиховом лику и делу. Не трпе критику и чим објавите нешто против њих они се, у најбољем случају љуте, у најгорем и не тако ретком – свете.

Како вам се свете?

Преко (не)давања огласа.

Већ се гласно говори – ко има „Телеком Србије“ за оглашивача, тај се спасио, пошто је „Телеком“ највећи оглашивач. Али, да бисте имали „Телеком“, није битно то што је ваш тираж већи од неких других новина где иду огромни Телекомови огласи (и паре), већ је битно да сте блиски људима који имају монопол на огласе у Србији.

То није случај само са „Телекомом“ већ и са свим државним огласима, али и приватним, јер они и приватне огласе упућују у „своје медије“ преко својих маркетиншких кућа.

Питање за милион долара гласи: какав је интерес државе да даје онолике огласе у у једну дневну новину која се дичи својом наводном грађанском провинијенцијом (а уме да буде и до десетак страна огласа) када та новина нема никакав тираж?!

Једино је разумљиво да се то чини како „нико“ не би видео тај оглас, па да се нешто прикрије...

У чему је проблем са дистрибутивним кућама? У томе што их држе сумњиви власници, али и у томе што не плаћају.

Ми из новина (ево, заљуљали се и највећи) им не можемо ништа, а држава неће да се укључи, барем да саслуша у чему и где је проблем и где су могућа решења.

Једноставно, дистрибутивне куће, али и велики трговински ланци, продају наше новине а не плаћају ништа за њих. Барем не онима који их не хвале...

Ако им обуставимо давање новина – штета је на новинама јер нема где да се продају.

Ако их тужимо – они вас склоне са киосака или рафова.

Истина, по Закону – то не би смели(!), али док наша „ефикасна“ држава и „реформисано правосуђе“ то утврде – новина је одавно изгубила и тираж и читаоце.

Незамисливо у Европи је – а код нас је то, наравно, најнормалније случај – да власник новина има свој дистрибутивни ланац!

Међутим, тога код нас има: Немачки „WAZ“, који је купио „Политику“, купио је и дистрибутивну кућу „Штампа“ а сад, како тврде „највећи“ у новинама, и „Футуру плус“, која је иначе у дебелом минусу.

За претходног власника „Штампе“, по другом основу познатог, Дарка Шарића, се у упућеним круговима говори да је у време управљања „Штампом“ (или Футуром, ко ће знати?!) покренуо лист који се звао „CODE“, који је излазио веома кратко и за који нико није чуо, али је зато био на најбољем папиру по потпуно неисплативој, такозваној „дампинг“ цени. То није једина новина која је ишла по дампинг цени. Ту су и друге. Једна је и даље на киосцима, „дебела“, премазана и празна, под идејом човека који је, убеђен сам, привремено на слободи, али то га не спречава да се и даље бави издаваштвом, или прањем лове...

Пише: Владан Динић
субота, 22 мај 2010 11:02

Где је ту била држава да реагује?

Да испита ко стоји иза купаца дистрибутивних кућа и новина, и каква им је намера. Медији нису било која фабрика или предузеће. Медији су једна од кључних полуга слободног, демократског и критички настројеног друштва.

На питања ко је и како куповао медије у власништву државе – пре свега „Полтику“, па све остале – требало би да нам одговоре и министри културе и информисања у прошлом владама, као и министри који су били на челу ресора за приватизацију – Александар Влаховић и Предраг Бубало, којима је - а обојицу их познајем па могу да кажем – добро кренуло после министарског мандата.

Један од њих, кога се сећам како је пеглицом долазио да купи „сутрашње новине“, данас предводи један инвестициони фонд и дели просторије са једним утицајним бизнисменом, али по новине, увече, не долази лично – стижу момци у џиповима!

Због чега то све не ваља што се десило нашим медијима?!

Због чега је (било) опасно што су Цане и Шарић (ако су само они?!) ушли у дистрибуцију?

Зашто и коме смета да се тачно зна ко је власник ког медија и ко је и како продао „Политику“ (што се, додуше зна, али је помињање тога овде јерес), да ли и који политичари стоје иза неких новина?

Не може, јер би у том случају све, ипак, било другачије.

Овако, данас имамо ситуацију -да медији више не служе да информишу, већ све више да дезинформишу, па и да рекетирају.

Иметак и метак – судбина новина у Србији

Пише: Владан Динић
субота, 22 мај 2010 11:02

Вести које се пласирају неће бити објављене онако како значај информација које садрже налаже, већ ће бити куцане и пласиране онако како одговара одређеним утицајним групама и људима.

Таква ситуација је опасна за све новине, а многи медији то не схватају.

Ипак, оваква ситуација понајвише је, тренутно, опасна за оне који нису заштићени, ни у рукама великих бизнисмена, политичке странке, Сорос фондација, НВО...

Сведок“ је потпуно сам. Са својим читаоцима. И грца... посрће...

А то значи: без ичије заштите, патроната, повољних кредита, огромних огласа, попут свих других новина.

„Сведок“ је, част изузецима, да не грешим душу, можда међу малобројним новинама које живе искључиво од својих читалаца, тј. од продатог тиража...

Пошто је „Сведокова“, дакле и моја лична ситуација таква, намеће ми се питање: шта је требало да урадим када мени, илити „Сведоку“, „Бега прес“ у Подгорици, „БИНА“ у Бањалуци, „Пресинг“ у Београду, „Футура плус“ (све побројане фирме су у стечају), нису платили продате новине?

Ко је мене штитио?

Да тужим Цанета Суботића, Тинку Ђурановић, Младена Спасојевића...

Коме?

Оним истима који су им омогућили да имају дистрибутивне куће?!

Или да повучем новину са киосака који имају одличну локацију и који покривају велики део Србије?

Е, то сам и урадио. Зато и ја, а и читаоци, трпимо огромну штету.

Сећам се састанка код, тада, министра финансија Млађана Динкића, пре увођења ПДВ-а, када је примио нас 19, што главних уредника, што директора у новинама, и када је већина била за „нулту“ стопу ПДВ-а, осим, „Блица“ и „Новости“, који су, сад, у апелу јавности, ваљда први пут у нечему сложни.

Шта медији могу да ураде да би помогли себи?

Ништа!

Јер, нема (више) ко. Можда ми се само чини, али осим мени, никоме није стало да се ствари рашчисте на тржишту!

Многима то не одговара.

Уосталом, због чега би то решавали када су „НН власници“ главних медија, дистрибутивних кућа и власт, и садашња и бивша, у дилу?!

Тако они сами себи договарају када ће да плате и шта; сами пребијају дугове преко других фирми; деле огласе међу собом; преко својих банака обезбеђују једни другима

кредите...

Ту долазимо до следећег питања – који су то независни медији у Србији?!

Они који се диче својом грађанском провинцијом и наводном критичношћу и независношћу? А, једино излазе захваљујући томе што добијају паре од спонзорства из иностранства и преко пројеката и огласа које им намерно дају одређени кругови у власти?!

Када је „Сведок“ конкурисао за пројекат у Министарству културе, госпођа Лесандрић, помоћник министра културе за медије, рекла ми је да је пројекат одличан! Међутим, када је објављен списак оних који су добили пројекте, не би требало бити много паметан да погодите, који су то медији – они који и овако добијају новац „са стране“.

Госпођа Лесандрић, са којом сам се дотада чуо скоро свакодневно, чак и радо дружио, или је променила мобилни па ми се не јавља, или је заборавила мој број. Власт је, ипак – власт.

Када је реч о новинарима медија који мисле да једини имају право на независно новинарство у Србији - па њихови новинари су направили свој монопол у медијима!

Када год имате политичке емисије на ТВ, унапред знате из којих редакција су новинари позвани.

Специјалисти опште праксе.

Само их нема на неком каналу веш машина, или их има и тамо, али веш машину ректо укључујем...

Иметак и метак – судбина новина у Србији

Пише: Владан Динић
субота, 22 мај 2010 11:02

Такође, треба имати на уму да су многе новине покретане са много већим новцем (туђим, наравно!) и великим амбицијама (да се лова пропере) успешно пропале. Нажалост, многи од тих новинара, који су добијали велику лову са стране а на крају нису направили ништа, осим можда за себе, данас, видим, предају по неким новинарским школама, курсевима...

Да ли вам је сада, драги читаоци, јасније како стоје ствари у српским медијима?!

Све унаред договара и прописује одређени круг људи, ма колико личило да су међусобно супротстављени.

Ништа се суштински није изменило од 2000. године, када су медији у питању – само је горе.

А „Сведок“?

На срећу са моралне, али на жалост са финансијске стране - није у тој причи.

Искрено да вам кажем – ко ме шљиви!

Када се ишло у Будимпешту деведесетих по паре, нисам хтео да идем, а многи, данас „угледни независни новинари“ – јесу.

Када су разни, и пре 2000. године, долазили да нуде новац – и из иностранства и људи из режима који је тада био на власти и они који су хтели да дођу на власт – нисам хтео.

„Сведок“ ни тада, ни данас, не добија паре ни од државе, нити добија огласе, нити добија пројекте и спонзорства из иностранства, за разлику од бројних новина које се

Иметак и метак – судбина новина у Србији

Пише: Владан Динић
субота, 22 мај 2010 11:02

представљају као лучоноше независног новинарства у Србији.

Ипак, за разлику од већине у медијима у Србији, могу потпуно слободно - као једини власник новине чије се име зна - да објавим шта сматрам за јавност важно и медијски атрактивно, без обзирања шта ће ко о томе да мисли. Та чињеница ме одржава. Још увек...

Дакле, сам, без помоћи и донација и остварио оно што сматрам да је суштинско за новинарство – независност.

Нажалост, то ми се и обило о главу. Коса, паметна, прва је то схватила...

Свој идеал – да будем потпуно самосталан, или да мислим да јесам - високо и скупо платио.

Да ли ће неко то да ми призна сутрадан или не, стварно ми је свеједно.

Поготово што, осим мене и Момчила Ђорговића (и Ђурувије), ниједан новинар није покренуо своју новину а да је, како тако – опстала, оволико дуго – 15 година.

Али су зато многи узели велике паре од других за покретање новина...

Ко се у Србији „млати идеалима“ или моралом у нашем друштву – нека иде у цркву!

Тешко ће добити поштовање и иметак.

Иметак и метак – судбина новина у Србији

Пише: Владан Динић
субота, 22 мај 2010 11:02

Метак, можда, далеко било...